GE-HÅNDBOKA · RUTINE · 2.04 ARBEIDSOPERASJONER

Forebygging og reduksjon av eksponering for kvartsstøv

Dokumentnr.	GE-2.04-17 R
Type	Rutine
Kapittel	2.04 Arbeidsoperasjoner
Gjelder for	Alle ansatte, innleide og underentreprenører som planlegger eller utfører arbeid der det kan oppstå kvartsstøv
Revisjon / dato	Rev. 01 · Utkast
Utarbeidet av	HMS- og kvalitetsleder
Godkjent av	Daglig leder
Krav og grunnlag	ISO 45001 8.1; Arbeidsmiljøloven § 4-1; Forskrift om utførelse av arbeid; Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning kap. 15; Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (kvarts); Maskinforskriften vedlegg I pkt. 1.5.13
Erstatter	SmartDok 0204-063 R

1. Formål og omfang

Rutinen skal sikre at Gjerdalen planlegger og utfører arbeid slik at eksponering for kvartsstøv forebygges og reduseres så langt det er mulig, og alltid holdes under gjeldende grenseverdi.

Den gjelder alle arbeidsoperasjoner der det kan oppstå kvartsstøv, særlig

- boring og sprengning i fjell,
- knusing og sikting av masser,
- transport på grus og anleggsvei,
- fresing av asfalt,
- tunnelarbeid,
- saging, sliping og pigging av betong og stein.

Helsefaren ved kvartsstøv og håndtering og vask av arbeidstøy og vernesko står i **GE-2.04-12 R** Vask og håndtering av arbeidstøy ved kvartsstøv. Borestøv ved bergboring står i **GE-2.04-16 R**.

2. Ansvar

Rolle	Ansvar
Byggherre	Kartlegger og risikovurderer støvfaren i planfasen og tar tiltakene inn i SHA-planen.
Hovedbedrift	Samordner HMS-arbeidet når flere virksomheter arbeider samtidig på samme sted.
Gjerdalen som arbeidsgiver (prosjektleder og anleggsleder)	Har hovedansvaret for at egne arbeidstakere ikke utsettes for kvartsstøv. Sørger for risikovurdering, tiltak, målinger, opplæring og verneutstyr.
Arbeidstaker	Følger de fastsatte tiltakene og bruker pålagt verneutstyr.

3. Arbeidsgang

3.1 Før oppstart: risikovurdering

1. Vurder risikoen for kvartsstøv før arbeidet starter, se **GE-2.02-08 R** og **GE-2.01-02 D**. Bruk data fra SHA-planen der den finnes og er relevant.
2. Vurder særlig arbeidsoperasjonene i punkt 1, hvor lenge folk blir utsatt, og om andre arbeider i nærheten.
3. Velg tiltak etter tiltakshierarkiet:
    1. eliminasjon – fjern kilden eller velg en metode som ikke gir støv,

2 tekniske tiltak,
3 organisatoriske tiltak,
4 personlig verneutstyr.

3.2 Tekniske tiltak

- Bruk våte arbeidsmetoder.
- Bruk maskiner med støvavsug.
- Vann knuseverk, masser og anleggsveier.
- Sørg for tilstrekkelig ventilasjon i tunnel.

3.3 Organisatoriske tiltak

- Gi de ansatte opplæring om helsefaren ved kvartsstøv.
- Begrens oppholdet i støvsoner.
- Avgrens og merk støvende områder.
- Planlegg arbeidet slik at eksponeringstiden blir kortest mulig.

3.4 Personlig verneutstyr

- Bruk åndedrettsvern når de andre tiltakene ikke gir godt nok vern.
- Bruk åndedrettsvern med P3-filter ved behov. Oppbevar det i tett beholder når det ikke er i bruk.
- Sørg gjennom opplæring for at åndedrettsvernet blir riktig tilpasset og brukt, se **GE-2.01-03 R**.

Viktig: Åndedrettsvern er siste skanse. Våte metoder, støvavsug og avstand til støvkilden skal alltid vurderes først.

3.5 Måling og oppfølging

1 Mål respirabelt støv når det er behov for det.
2 Vurder resultatene mot gjeldende grenseverdi i forskrift om tiltaks- og grenseverdier, og dokumenter dem.
3 Viser målingene for høye verdier, skal tiltakene forsterkes før arbeidet fortsetter.

3.6 Etter arbeidet

Håndter og vask arbeidstøy og vernesko etter **GE-2.04-12 R**. Arbeidstøy som har vært utsatt for kvartsstøv, skal ikke tas med hjem.

4. Kontroll, registrering og dokumentasjon

- Risikovurdering, opplæring og målinger skal dokumenteres.
- Risikovurdering og målinger lagres på prosjektet. Opplæring registreres i SmartDok (kompetanse).
- Arbeidstakere som utsettes for kvartsstøv over tid, kan ha krav på helseundersøkelse. Dette avklares med bedriftshelsetjenesten.
- Uønskede hendelser og høye målinger meldes som RUH i SmartDok.

5. Referanser

- Arbeidsmiljøloven § 4-1
- Forskrift om utførelse av arbeid § 3-1 og § 4-1
- Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning kap. 15
- Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (kvarts)
- Maskinforskriften vedlegg I pkt. 1.5.13
- **GE-2.01-02 D** Risikovurdering i bedrift – mal
- **GE-2.01-03 R** Bruk av personlig verneutstyr
- **GE-2.02-08 R** Risikovurdering i prosjekt
- **GE-2.04-12 R** Vask og håndtering av arbeidstøy ved kvartsstøv
- **GE-2.04-16 R** Boring – håndtering av borestøv ved bergboring
- **GE-2.04-22 R** Sprengning

- **GE-2.04-26 R** Pigging
- **GE-2.05-18 R** Bruk av asfaltfres
- **GE-2.05-19 R** Bruk av betongkappsag

Revisjonshistorikk

Rev.	Dato	Endring	Godkjent av
01	Utkast	Første utgave i GE-håndboka. Skrevet om fra SmartDok 0204-063 R.	Daglig leder